

ادعیه حضرت زهرا (س) مبین الگوی سبک زندگی فاطمی

انسان اگر بخواهد حیات خود را به رنگ اولیاء الهی (ع) رنگ آمیزی کند باید در مسیر خواسته‌های آن بزرگان قرار بگیرد و دعا و خواسته معصوم (ع) را دعا و خواسته خود قرار بدهد.

انسان اگر بخواهد حیات خود را به رنگ اولیاء الهی (ع) رنگ آمیزی کند باید در مسیر خواسته‌های آن بزرگان قرار بگیرد و دعا و خواسته معصوم (ع) را دعا و خواسته خود قرار بدهد.

خبرگزاری مهر - گروه دین و آیین: در ایام منسوب به حضرت صدیقه طاهره و فاطمیه اول هستیم. الگو گرفتن از زندگی ائمه علیهم السلام جزو موارد مورد تاکید در معارف اسلامی و در جهت ساختن سبک زندگی مناسب برای مؤمنان است، در زندگی حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها باید دقیق شد، با نگاهی نو آن زندگی را شناخت و به معنای واقعی کلمه آن را الگو قرار داد. یکی از ابعاد زندگانی این بانوی بزرگوار نیایش‌های عاشقانه آن حضرت با خداوند تبارک و تعالی است. دعاهایی است که منسوب به حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها بوده و راه گشا برای کسب معرفت و رسیدن به کمال محسوب می‌شود.

دعا نزدیک ترین و مؤثرترین رابطه انسان با خداست. دعا در فرهنگ اسلامی از مهم ترین عبادات است؛ تا آنجا که خداوند در قرآن مجید پس از امر به دعا و وعده استجاب «وَقَالَ رَبِّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ» می‌افزاید: کسانی که در برابر این رابطه نزدیک خلق و خالق تکبر می‌ورزند به زودی با ذلت وارد دوزخ می‌شوند: «إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ». و در جایی دیگر از قرآن مجید می‌خوانیم: «فَلْ مَا يَغْبِؤُا يَكْمُرِي لَوْلَا دَعَاؤُكُمْ»؛ (بگو: پروردگارم برای شما ارزشی قائل نیست اگر دعای شما نباشد).

در اهمیت فوق العاده دعا در فرهنگ اسلامی همان بس که دعا زیباترین رابطه خلق با خالق است و باعث طراوت روح انسان و نور امید بر آن می‌شود. دعا انسان را به اصلاح خویشتن و تهذیب اخلاق دعوت می‌کند. دعا نزدیک ترین و مؤثرترین رابطه انسان با خداست. به هنگام دعا، انسان با تمام وجودش خدا را مخاطب ساخته و از فضل و رحمتش طلب می‌کند و با خضوع و تذلل او را می‌خواند و خواسته‌های خود را بی‌پرده به عرض او می‌رساند.

گفتنی است به هنگام دعا تمام حجاب‌ها میان خداوند و بندگان برداشته می‌شود و انسان، مستقیماً او را مخاطب قرار داده و تمام نیازهای خود را با او در میان می‌گذارد. اضافه بر این، شکی نیست که دعا نقش بسیار مؤثری در تربیت نفوس انسانی و سوق آنها به مراتب کمال دارد که بسیاری از آن غافل اند. با این که خداوند به انسان بسیار نزدیک است «وَتَحَنُّ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ» ولی بسیار می‌شود که انسان با غفلت و بی‌توجهی از او فاصله می‌گیرد و دور می‌شود. دعا می‌تواند این دوری را تبدیل به نزدیکی کند و این فاصله را از میان بردارد چرا که انسان به هنگام دعا، قرب و نزدیکی خود را به خدا کاملاً احساس می‌کند. دعا همچون باران بهاری است که سرزمین دل‌ها را سیراب می‌کند و شکوفه‌های ایمان و اخلاص و عشق و عبودیت را بر شاخسار روح انسان ظاهر می‌سازد. دعا نسیم روح بخش قدسی است که همچون دم مسیحا عظم رمیم را به اذن الله حیات می‌بخشد.

دعا دریای موجی است که گوهرهای فضایل اخلاقی را در درون وجود انسان پرورش می‌دهد. هر نفسی که با دعا همراه است ممد حیات است و مفرج ذات و هر دلی که با نور دعا قرین است با تقوای الهی همنشین است. دعا کننده، وصول به مقاصد شخصی یا نوعی خود را از خدا می‌طلبد و خداوند تربیت و پرورش روحانی او را از طریق دعا می‌خواهد.

بر همین اساس حجت الاسلام والمسلمین محمود معرفت پژوهشگر مسائل دینی، از رهگذر شرح و دعاهای ایام هفته حضرت زهرا سلام الله علیها، زوایای پنهانی که در این ادعیه نورانی نهفته است را مطرح و مطالب آن تقدیم مخاطبان می‌شود. آنچه در ادامه می‌خوانید بخش نخست این سلسله مطالب است:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ. اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ اَیَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰی عَلٰی الْعَرْشِ یُغْشِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَهُوَ یَوْمَئِذٍ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ شَهِیْدٌ. اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ اَیَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰی عَلٰی الْعَرْشِ یُغْشِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَهُوَ یَوْمَئِذٍ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ شَهِیْدٌ.

در آیه ۵۴ سوره مبارکه اعراف دو کلمه قرآنی «الخلق» و «الامر» آمده است. این دو کلمه بیانگر دو عالمی هستند که در ملکیت خداوند متعال قرار دارند. علمای قرآن شناس در بیان تفاوت این دو عالم اینگونه بیان می‌کنند که عالم امر، عالم دفعی است و به مجرد اراده تحقق در آن ظاهر می‌شود و عالم خلق، عالم تدریجی است، در این عالم فاعل از اراده تا تحقق باید اقدامی بصورت

تدریجی انجام بدهد. همه انسان ها اعم از معصوم و غیر معصوم بعد از ورود به این عالم ملکی در عالم خلق قرار می گیرند از این جهت امورات و کارهای شان باید به صورت تدریجی انجام بگیرد.

ظرف انجام کارها و امور در این دنیا بستری به نام زمان است و برای اینکه انسان خود را از مظلوف بودن بی اختیار در ظرف زمان برهاند باید تلاش کند به مرحله صاحب بر زمان بودن برسد.

در اصطلاح عرفانی، عرفا این الوقت بودن را اصل قرار می دهند و از این تعبیر معنایی خاص و منظوری ویژه را مد نظر دارند. آموزه های علمی و عملی اولیای دین علیهم السلام این منظور را روشن می کند و آن عبور از مرحله بنوت به مرحله ابوت بر زمان است. بنوت به معنای فرزندی و تسلیم شدن در برابر شرایط و قواعد ظرفی که انسان در آن قرار دارد، است و ابوت به معنای نقش فعال و فاعلیت بر ظرف و در ظرف داشتن، است.

معصومین (علیهم السلام) نیز همانند غیر معصوم ملزم هستند در ظرف زمان و مکان عالم خلق قرار بگیرند. اما خداوند متعال این اجازه را به انسان داده است که اگر خواست بتواند خود را از مظلوف شدن اجباری به صاحب ظرف شدن ارتقاء ببخشد تا بتواند در آن ظرف آنچه را که خود می خواهد اظهار و ابراز کند.

اولیاء دین (علیهم السلام) ضمن پذیرش ویژگی عالم خلق که همان تدریج است، ایام هفته را به عنوان قطعه های زمانی قابل تقسیم در نظر گرفتند و برای هر روز و هر شب آن برخی کارهای متناسب با آن را تعلیم فرمودند، یکی از این کارهای متناسب دعا است. در حدیث شریف نبوی آمده است: «الدعا مخ العبادة»؛ دعا مغز عبادت است. اولیا دین (علیهم السلام) دعا را در هر روز ایام هفته با اظهار و ابراز مخصوص به خودش نمایان کردند، دعاهایی که در آن در هر روزی خواسته هایی را با توجه به همان روز از خداوند متعال درخواست می کنند.

این درخواست ها، درخواست ها و مطلوب های دائمی است و در کل عمر هر هفته تکرار می شود. معصوم (علیه السلام) که در درجه اعلا حکمت قرار دارد مقصودی از این تکرار داشته و آن نشان دادن اهمیت این درخواست ها است.

با توجه به اینکه در ایام فاطمیه قرار داریم به مطالعه دعاهایی که حضرت زهرا (س) در روزهای هفته های عمر شریفشان به درگاه الهی تقدیم داشتند، می پردازیم. از آنجایی که هفته از نظر تقویم از روز شنبه آغاز می شود اولین دعایی که مورد دقت قرار می دهیم دعای روز شنبه است.

قبل از ورود به بحث باید توجه داشت که دو نوع خواسته و تمنا وجود دارد، خواسته های آنی و موقت و خواسته های عمری. خواسته موقت مربوط به آن لحظه ای است که انسان در آن قرار گرفته است اما خواسته عمری در جهت تعمیر و آبادانی عمر است. واژه عمر از عمران به معنای آباد کردن گرفته شده است بنابراین صاحب عمر یعنی انسان در آموزه های دینی بر ساختن عمر خود راهنمایی و هدایت شده است.

دعاها و خواسته هایی که در رابطه با ساختن و آباد کردن عمر از جانب اولیا الهی مطرح شده است بیانگر این مسئله است که اگر انسان بخواهد حیات خود را به رنگ اولیاء الهی (علیهم السلام) رنگ آمیزی کند باید در مسیر این خواسته ها قرار بگیرد و دعا و خواسته معصوم (علیه السلام) را دعا و خواسته خود قرار بدهد. بنابراین اگر کسی مایل است زندگی فاطمی و علوی داشته باشد باید دعاها و خواسته های این بزرگواران را در زندگی خود وارد کند و مطلوب ایشان را اصل و مطلوب خویش بگرداند.

با توجه به وحدت وجودی اولیاء الهی (علیهم السلام) با یکدیگر برخی درخواست ها و دعاها میان ایشان مشترک است و برخی درخواست ها و دعاها نیز با توجه به جلوات هر معصوم (علیه السلام) مختص به آن جلوه و تجلی مطرح شده است. ما سعی داریم به مطالعه متون و ادعیه الایام و تجلیات حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) در این متون پردازیم. ان شاء الله.